

Svatební slib

Já Adam odevzdávám se tobě Evo a přijímám tě za manželku. Slibuji, že ti zachovám úctu, lásku a věrnost, že tě nikdy neopustím a ponesu s tebou dobré i zlé až do smrti.

Toto jsou slova svatebního slibu, který pronášejí postupně oba snoubenci během vrcholné chvíle svatebního obřadu. Nechci zde rozebírat celou formuli, ač má hluboký smysl, ale chci říci pár slov o jejím jádře, trojím slibu **úcty, lásky a věrnosti**.

Láska a úcta jsou do jisté míry protipóly - láska sbližuje, usiluje o splnutí; úcta však udržuje odstup. Láska je do značné míry touhou, vzrušující touhou: touhou, jež má svou stránku očekávaného prožitku stejně tak jako stránku sebepřekonání. Úcta - dnes pohřchu mnohem vzacnější cit - nás vždy zatlačuje do odstupů, jakkoli nepůsobí na naše city nikterak méně burcujícím dojmem.

Láska i úcta patří do oné říše praniců a prapostojů, u nichž ještě nerozlišujeme dobře mezi různými sférami světa - například profánní a světskou; nejsme tedy schopni přesně říci, zda směřují spíše do oblasti hmotné a individuální, nebo duchovní a všeobecné. Otevírají nám dveře k mnohostranným zážitkům. Na úrovni náboženské zachytil tyto city kdysi Rudolf Otto svými výrazy *fascinatum* - *tremendum* (uchvacující - děsivé), jež jsou dle něho dvěma póly *numinózního* náboženského prazžitku. Interpretováno kabalisticky tak můžeme lásku označit za sloup přibližování, úctu za princip oddalování. (Věrnost, o níž ještě budeme mluvit, pak za střední kabalistický sloup stálosti.)

Láska a úcta proto udržují vzájemně pouto sympatie i antipatie. Kde jsou takto láska i úcta v rovnováze, dojde k optimální symbióze, k dynamické rovnováze, ke stabilitě vztahu; v takovém případě je vlastně slib věrnosti nadbytečný. Věrnost je až poslední záchrana a sama manželství dlouhodobě neudrží.

Měli bychom si také povšimnout, že věrnost je vlastností "nevztahovou" a arbitrární. Co tím myslím? Milujeme-li něco, je to láskyhodné (byť jenom pro nás a třeba pro tuto chvíli, byť jsme to sami láskyhodným učinili). Podobně s úctou. Není však nic "věrnostihodného". Věrnost zachováváme arbitrárně, na základě vlastního rozhodnutí. Také čemu se zachovává věrnost? Pokud druhému člověku, stavíme ho nad sebe, stavíme se do pozice služebníka, a to není úplně v pořádku. Takto se z druhého člověka snadno může stát modla a věrnost je pak jejím kultem. Aby mi bylo dobře rozuměno: Chraň Bůh, abych nabádal k přelétavosti a promiskuitě. Ale chtěl bych upozornit na to, že věrnost není principálně věrností tomu druhému, ale že směřuje jinam. Není to věrnost druhému, ale také to není věrnost pouze k sobě, jak praví mnozí moderní psychologové včetně antroposofických. Věrnost je něčím, pomocí čeho se vztahujeme k oné vyšší jednotě, kterou manželství zakládá. A utvořit takovou jednotu, jednotu, která se stane plodným zárodkem všemožně tj. také sociálně a duchovně plodivým, je pravým úkolem a tajemstvím manželství, úkolem, který na sebe berou dvě svobodné lidské bytosti na celý jeden pozemský běh života, protože dříve se jim ho asi nepodaří naplnit.